

УДК 624.016.2

Л.І. Стороженко, д.т.н., проф.
Т.П. Куч, аспірант

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

РОЗРАХУНОК СТАЛЕЗАЛІЗОБЕТОННИХ ПЛИТ З ВИНЕСЕННИМ АРМУВАННЯМ ТРУБАМИ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДУ СКЛАДЕНИХ СТРИЖНІВ

Наведено результати розрахунку сталезалізобетонних плит з армуванням трубами за допомогою методу складених стрижнів.

Ключові слова: сталезалізобетонні конструкції, метод складених стрижнів, армування, труба.

Постановка проблеми. Сталезалізобетонні конструкції набувають усе більшої популярності, оскільки вони поєднують у собі переваги сталі й залізобетону. За допомогою раціонального використання обох матеріалів можна отримати значний приріст міцності, а виключивши бетон із зони розтягу – зменшення ваги конструкцій. Але для впровадження сталезалізобетонних конструкцій у будівництво необхідно провести не лише їх експериментальні дослідження, але й визначити методи розрахунку, які б повною мірою врахували дійсну роботу таких конструкцій.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Вивчення сталезалізобетонних конструкцій набуває все більшої актуальності не тільки у світі, але й в Україні [1]. Проводяться різноманітні експериментальні дослідження несучої здатності, деформативності та характеру руйнування конструкцій [2, 3].

Виділення не розв'язаних раніше частин загальної проблеми. На сьогодні не існує єдиного нормативного документа для розрахунку сталезалізобетонних конструкцій, що вимагає розроблення сучасних методів їх розрахунку. Оскільки сталезалізобетонні плити з винесеним армуванням трубами є новою конструктивною формою таких конструкцій, необхідно визначити метод розрахунку, який повною мірою врахував би дійсну роботу цих конструкцій.

Формулювання цілей статті. Мета полягає в розробленні методики визначення несучої здатності та особливостей напружено-деформованого стану досліджуваних конструкцій із використанням методу складених стрижнів.

Основний матеріал і результати. Сталезалізобетонні плити з винесеним армуванням трубами є принципово новою конструктивною формою сталезалізобетонних балкових конструкцій, на який було отримано патент на корисну модель [4]. Розглянувши теорію складених стрижнів [5], зробимо висновок, що ці конструкції можна розглядати як складений стрижень. Конструкція, яка розглядається, складається із залізобетонної 1 та сталеві 2 складових, поєднаних між собою в'язями 3. Останні являють собою жорсткі сталеві трубки, які жорстко з'єднані із залізобетонною й металевією складовими та здатні сприймати поздовжні й поперечні зусилля.

Основна характеристика в'язей визначається залежністю між деформаціями, що виникають усередині складеного стрижня, і внутрішніми зусиллями, викликаними у зв'язку із цими деформаціями [6]. Ця залежність у більшості випадків при невеликих деформаціях може вважатися лінійною, тобто для роботи в'язей можна вважати дійсним закон Гука. У стадії, яка розглядається, робота в'язей може бути схарактеризовано

коефіцієнтом жорсткості, що являє собою відношення зусиль у в'язях до відповідних їм деформацій. Для в'язей зрушення вводимо коефіцієнт жорсткості

$$\xi = T_c m / \Gamma, \quad (1)$$

де T_c – зрушуюче зусилля, котре припадає на одну в'язь; m – число в'язів, що припадає на одиницю довжини шва; Γ – деформація взаємного зрушення суміжних волокон двох сусідніх стрижнів, з'єднаних в'язями зрушення.

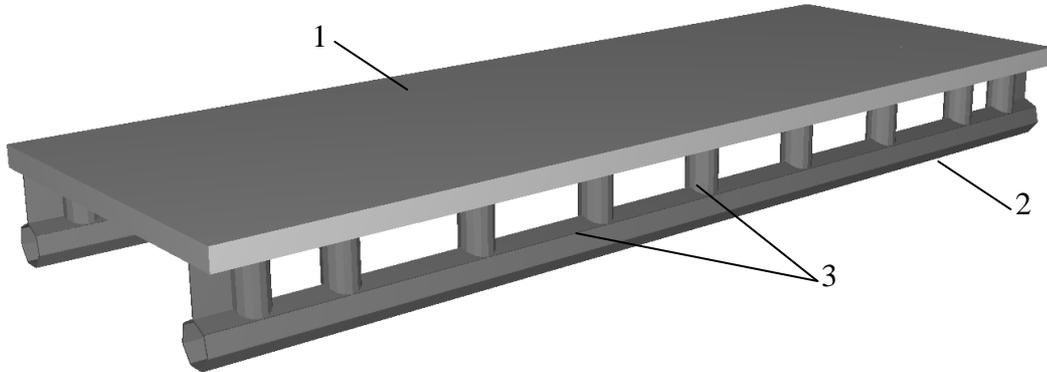

Рисунок 1 – Сталезалізобетонна плита з винесеним армуванням трубами

Для в'язей у вигляді трубок зрушення відбувається в результаті деформації самих трубок і, як наслідок, деформації гілок, що ними з'єднуються на ділянках між трубками,

$$\xi = \frac{12 I_{II} E}{B c^3} \frac{12 I_1 I_2 / B^2 + I_{II} (I_1 + I_2) / B c}{12 I_1 I_2 / B^2 + 4 I_{II} (I_1 + I_2) / B c + I_{II}^2 / c^2}, \quad (2)$$

де c – відстань між центрами тяжіння двох перерізів; I_{II} – момент інерції трубки; B – відстань між трубками.

Загальна жорсткість складеного стрижня на згин, позбавленого в'язей зрушення, дорівнює сумі жорсткості окремих стрижнів

$$\sum_{i=1}^{n+1} E_i I_i = \sum E I. \quad (3)$$

Позначимо через M^0 сумарний згинальний момент, який дорівнює сумі згинальних моментів у перерізах кожного складеного стрижня основної системи,

$$M^0 = \sum_{i=1}^{n+1} M_i. \quad (4)$$

Через M_i^0 позначимо згинальний момент, що виникає в кожному окремому стрижні від дії зовнішніх навантажень без урахування зусиль, що передаються від поперечних в'язей і в'язей зрушення. Необхідно звернути увагу, що зусилля в поперечних в'язях є врівноваженими і нічого не додають до загального згинального моменту складеного стрижня. Зусилля у в'язях зрушення викликають момент у складених стрижнях, що дорівняє

$$M_i^T = -T_{i-1} b_{i-1} - T_i a_i, \quad (5)$$

де, T_{i-1} і T_i – сумарні зрушуюче зусилля в $i-1$ та $i=1$ швах, яке накопичується по довжині стрижня від його початку до перерізу, що розглядається,

$$T_i = \int_0^x \tau_i dx, \quad T_{i-1} = \int_0^x \tau_{i-1} dx; \quad (6)$$

b_{i-1} і a_i – відстань від центра тяжіння перерізу i -го стрижня до відокремлювальних площин вище і нижче i -го шва.

Отже, врахувавши моменти M_i^T та M^0 , повне значення згинального моменту в системі буде становити:

$$M = M^0 + \sum_{i=1}^{n+1} M_i^T. \quad (7)$$

Урахувавши, що $T_0 = T_{n+1} = 0$, отримаємо замість формули (7)

$$M = M^0 - \sum_{i=1}^n T_i a_i - \sum_{i=1}^n T_i b_i = M^0 - \sum_{i=1}^n T_i c_i, \quad (8)$$

де c_i – відстань між центрами тяжіння перерізів двох суміжних стрижнів, розділених i -м швом,

$$c_i = a_i + b_i. \quad (9)$$

Повний згинальний момент у складеній балковій конструкції, що складається із двох брусів, дорівнює

$$M = M^0 - Tc = -\frac{\sum EI}{\xi c} T'' - \left(c - \frac{\sum EI \gamma}{c} \right) T. \quad (10)$$

У випадку, коли на балкову конструкцію діють два однакових навантаження P , що знаходяться на однаковій відстані від середини прольоту, формула для крайніх відрізків [7] набуває вигляду:

$$T = \frac{P_c}{\gamma ch EI} \left[\frac{ch v \left(\frac{L}{a} - a \right)}{\lambda ch (\lambda L/2)} sh \lambda x - x \right] = T_M \left[\frac{ch \lambda \left(\frac{L}{2} - a \right)}{\lambda x ch (\lambda L/2)} sh \lambda x - 1 \right]; \quad (11)$$

$$\tau = \frac{P_c}{\gamma \sum EI} \left[\frac{ch \lambda \left(\frac{L}{a} - a \right)}{ch (\lambda L/2)} ch \lambda x - 1 \right] = \tau_M \left[\frac{ch \lambda \left(\frac{L}{2} - a \right)}{ch (\lambda L/2)} ch \lambda x - 1 \right]. \quad (12)$$

$$T = \frac{P_c}{\gamma \sum EI} \left[\frac{sh \lambda a \cdot ch \lambda \left(\frac{L}{a} - x \right)}{\lambda ch (\lambda L/2)} - a \right] = T_M \left[\frac{sh \lambda a \cdot ch \lambda \left(\frac{L}{a} - x \right)}{\lambda a ch (\lambda L/2)} - 1 \right]; \quad (13)$$

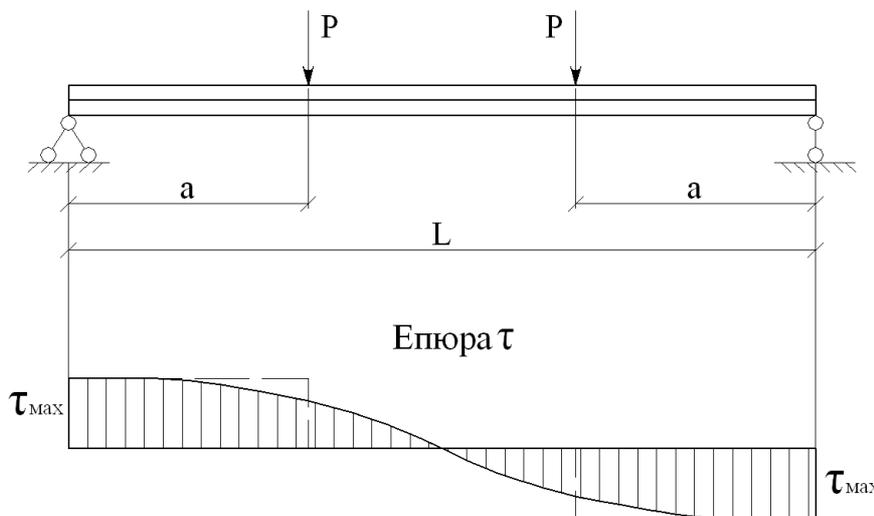

Рисунок 2 – Епюра дотичних напружень у в'язях балкової конструкції

Для середнього відрізка

$$\tau = -\frac{P_c}{\gamma \sum EI} \frac{sh \lambda a \cdot sh \lambda \left(\frac{L}{a} - x\right)}{ch(\lambda L/2)}. \quad (14)$$

Максимальне напруження $\tau_{\max}$ виникає на опорі

$$\tau_{\max} = \frac{P_c}{\gamma \sum EI} \left[1 - \frac{ch \lambda \left(\frac{L}{a} - a\right)}{ch(\lambda L/2)} \right] = \tau_{M(\max)} \left[1 - \frac{ch \lambda \left(\frac{L}{2} - a\right)}{ch(\lambda L/2)} \right]. \quad (15)$$

Максимальне зрушуюче зусилля в середині прольоту:

$$T_{\max} = T_M \left(1 - \frac{sh \lambda a}{\lambda a ch(\lambda L/2)} \right). \quad (16)$$

Коефіцієнт λ у цьому випадку можна обчислювати за формулою

$$\lambda = \sqrt{\varepsilon \gamma} = \sqrt{\xi \left(1/E_1 F_1 + 1/E_2 F_2 + c^2 / \sum EI \right)}, \quad (17)$$

де ε – поздовжні деформації; c – відстань між центрами тяжіння 2-х перерізів; γ – визначається за формулою

$$\gamma = \frac{1}{E_1 F_1} + \frac{1}{E_2 F_2} + \frac{c^2}{\sum EI}. \quad (18)$$

За формулами (12) та (13) побудовано епюру напружень для експериментальної конструкції. За результатами розрахунків можна обчислити значення зусиль, що діють у поздовжньому перерізі, тобто зусиль, котрі діють у трубках, які з'єднують сталеву та залізобетонну складові.

Отримуючи зусилля зрушення, можна визначати повний згинальний момент за формулою (10)

$$M = -T_M \frac{\sum EI}{\xi c} \left[\frac{ch \lambda (L/2 - a)(\lambda x ch x - sh \lambda x)}{\lambda x^2 ch(\lambda L/2)} \right] - T_M \left(c - \frac{\sum EI \gamma}{c} \right) \left[\frac{ch \lambda (L/2 - a)}{\lambda x ch(\lambda L/2)} sh \lambda x - 1 \right]. \quad (19)$$

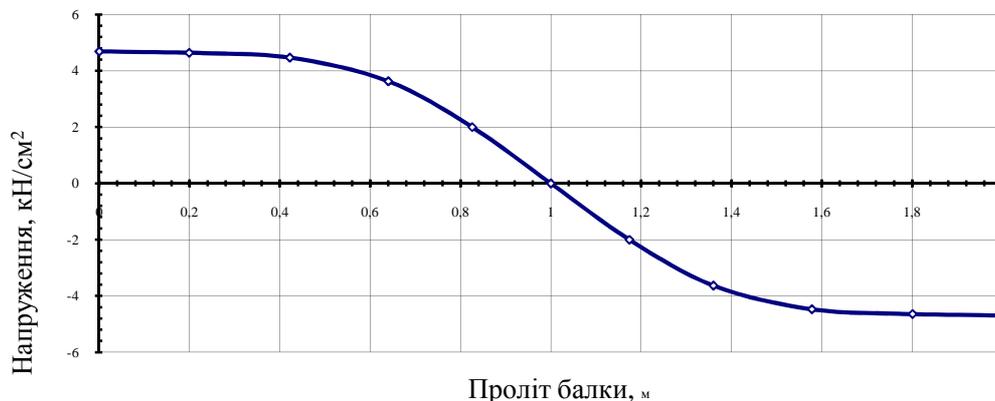

Рисунок 3 –. Епюра напружень для експериментальної конструкції

За одержаними формулами можна визначати повний згинальний момент, зусилля зрушення та максимальні дотичні напруження у в'язях, що дозволяє аналізувати крок і геометричні характеристики трубок у сталезалізобетонних балкових конструкціях з винесеним армуванням трубами.

Таблиця 1

Значення повного згинального моменту для експериментальних зразків

№ зразка	Товщина полиці плити, мм	Експериментальні дані	Теорія складених стрижнів	Відхилення від експерименту, %
Б-3-1	30	46,5	45,41	2,3
Б-3-2	40	47,2	46,65	1,2
Б-3-3	50	51,1	50,02	2,11

Висновок. За адаптованою теорією складених стрижнів можна визначати несучу здатність, зусилля зрушення та максимальні дотичні напруження у в'язях балкових конструкцій з урахуванням дійсної роботи, що дозволяє аналізувати крок і геометричні характеристики в'язей у сталезалізобетонних плитах з винесеним армуванням трубами. За отриманими формулами було визначено повний згинальний момент для експериментальних зразків, дані наведено в табл. 1, які показали, що відхилення теоретичних значень від експериментальних складає 1,2–4,3%.

Література

1. Стороженко, Л. І. Сталезалізобетонні конструкції / Л. І. Стороженко, О. В. Семко, В. Ф. Пенц. – Полтава : ПолтНТУ, 2005. – 181 с.
2. Крупченко, О. А. Результати експериментальних досліджень сталезалізобетонних двотаврових балок із залізобетонним верхнім поясом / О. А. Крупченко // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія : Будівництво. – Суми, 2006. – Вип. 9 (11). – С. 55 – 60.
3. Сколибод, О. В. Розрахунок згинальних сталезалізобетонних елементів деформаційним методом / О. В. Сколибод // Збірник наукових праць (галузеве машинобудування, будівництво). – Полтава : ПолтНТУ. – 2005. – Вип. 16. – С. 153 – 159.
4. Пат. на кор. модель 58875 Україна, МПК (2006) E04B 1/04. Сталезалізобетонна плита з армуванням трубами / заявники Стороженко Л.І., Нижник О.В., Куч Т.П., Іванюк А.В.; власник – ПолтНТУ. – № и 2010 12231; заявл. 15.10.2010; опубл. 26.04.2011, Бюл. № 8.
5. Ржаницын, А. Р. Теория составных стержней строительных конструкций / А. Р. Ржаницын. – М. : Стройиздат, 1948. – 193с.
6. Ржаницын, А. Р. Составные стержни на упругоподатливых связях / А. Р. Ржаницын // Прикладная математика и механика. – 1940. – № 4. – С. 99 – 107.
7. Ржаницын, А. Р. Составные стержни и пластинки / А. Р. Ржаницын. – М. : Стройиздат, 1986. – 316 с.

Л.І. Стороженко, д.т.н., проф., Т.П. Куч, асп.

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

РАСЧЕТ СТАЛЕЖЕЛЕЗОБЕТОННЫХ ПЛИТ С ВЫНЕСЕННЫМ АРМИРОВАНИЕМ ТРУБАМИ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ МЕТОДА СОСТАВНЫХ СТЕРЖНЕЙ

Приведены результаты расчета сталезалізобетонных плит с вынесенным армированием трубами с помощью метода составных стержней.

Ключевые слова: *сталежелезобетонные конструкции, метод составных стержней, армирование, труба.*

*L.I. Storozhenko, Dr. Tech. Sc., Prof., T.P. Kuch, Post graduate st.
Poltava National Technical University named after Yuri Kondratyuk*

CALCULATION OF COMPOSITE STEEL AND CONCRETE STRUCTURES WITH PIPES REINFORCING BY MEANS OF THE METHOD OF COMPOSITE RODS

The results of calculations of composite steel and concrete structures with pipes reinforcing by means of the method of composite rods are presented in the article..

Keywords: *composite steel and reinforced concrete structures, method of composite rods, reinforcement, pipe.*

Надійшла до редакції 31.08. 2012

© Л.І. Стороженко, Т.П. Куч